

УДК 94 (477)

Петро Вівчарик

ІСТОРИОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНОЇ ТА ПУБЛІЦИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТЕПАНА КАЧАЛИ

У статті проаналізовано історіографічний огляд праць, присвячених громадсько-політичній та публіцистичній діяльності Степана Качали.

Ключові слова: історіографія, Степан Качала, священник, дослідження, громадсько-політична діяльність, публіцистична діяльність.

У сучасній українській історичній науці постать галицького священника, політика, публіциста, мецената, громадського діяча Степана Качали є маловідомою. Його ім'я, поряд із багатьма діячами-народовцями у радянській період залишалося незаслужено забутим.

Актуальність дослідження обумовлена необхідністю комплексного вивчення громадсько-політичної і публіцистичної діяльності С. Качали у контексті основних подій національної історії у другій половині XIX ст. Поява дослідження визначається відсутністю наукових праць присвячених постаті С. Качали.

Мета статті полягає у комплексному аналізі історіографічного доробку, який висвітлює життя та діяльність С. Качали.

Аналізу монографії С. Качали “Коротка історія Руси”, видану “Руською історичною бібліотекою” під редакцією О. Барвінського даного періоду присвячена стаття польського історика А. Левицького “Czy to odpowiedź stronnictwa, czy interwencja osobista?” (1886 р.) [2, с. 125–140].

Важливе значення у контексті дослідження життєпису С. Качали має також політично-суспільна студія “Стефан Качала” відомого діяча О. Калитовського надрукована 10 грудня 1894 р. в часописі “Зоря” [7]. Не менш цінною є праця О. Барвінського, у якій в контексті висвітлення історії національного відродження кінця XIX – початку XX ст. автор характеризує участь С. Качали у створенні організацій просвітницького характеру, аналізує його діяльність як політика, публіциста на основі особистих взаємин з діячем. [8].

Відродження українського політичного, культурного життя у другій половині XIX – поч. XX ст. характеризував К. Левицький у працях “Історія політичної думки галицьких українців. 1848–1914. На підставі споминів” [9] та “Українські політики. Сильвети наших давніх послів і політичних діячів” [10, с. 35–37]. У своїх працях у контексті аналізуючи основні етапи національного руху у Східній Галичині К. Левицький висвітлює участь С. Качали у виборах до Галицького крайового сейму, діяльність політика у його засіданнях, участь у засіданнях австрійського парламенту, створенні культурно-просвітницьких товариств (“Просвіта”, “Товариство імені Шевченка”), підтримці угодової акції 1869 р., окреслив значення найвідоміших книг С. Качали “Що нас губить, а що нам помочи може” та “Polityka Polaków względem Rusi”. У книзі “Українські політики. Сильвети наших давніх послів і політичних діячів” К. Левицький узагальнив біографії відомих українських діячів на основі їх політичної діяльності. У життєписі С. Качали автор особливу увагу звернув на його сеймову промову 1881 р. щодо виділення субвенції на будівництво інтернату ордену Змартвихвстанців.

Взаємовідносини С. Качали із В. Антоновичем, М. Драгомановим висвітлено у монографіях останнього [11–12].

Окремі аспекти життєпису С. Качали, його роль у заснуванні Наукового товариства імені Т. Шевченка висвітлено у праці К. Студинського “Львівська духовна семинарія в часах Маркіяна Шашкевича (1829–1843)” [13, с. 22] та статтях “Наукове товариство ім. Шевченка (1873–1928 р.)” [14, с. 9–18], “Зв’язки Олександра Кониського з Галичиною в рр. 1862–1866” [15, с. 271–388], “Кара за участь у святі чеського театру 1868 р.” [16, с. 98–106].

Свою оцінку монографії галицького пароха “Коротка історія Руси” дав Д. Дорошенко у дослідженні “Огляд української історіографії” [17]. Внесок С. Качали у заснування товариства “Просвіта” коротко висвітлив С. Перський у монографії “Популярна історія товариства Просвіта” [18].

Вагомий внесок у дослідження життєпису С. Качали зробили зарубіжні науковці. Насамперед виокремимо праці австрійських, німецьких дослідників, які аналізували національний розвиток народів у складі Австро-Угорської імперії у контексті вивчення державно-правових проблем, законодавчого забезпечення інтересів, зокрема мовного питання. Варто відзначити праці Г. Біндера [73, с. 197–215], Ф. Гофендера [76, с. 194–204], у яких проаналізовано діяльність політичних течій, міжнаціональні відносини у Східній Галичині у ХІХ ст., підведено підсумки роботи у Віденському парламенті українського представництва протягом 1873–1879 рр., у тому числі С. Качали.

До цієї групи належать також праці польських дослідників, у яких велика увага приділяється українсько-польським відносинам, передвиборчим кампаніям, політичній боротьбі. Зокрема польський дослідник С. Гродзиський [71–72] поряд з аналізом правових аспектів діяльності Галицького крайового сейму висвітлює роботу сеймових фракцій, суперечності, які виникали під час засідань, характеризує окремі постаті послів сейму.

Велике значення в цьому контексті мають праці Є. Зради [74], Я. Мокляка [75], у яких знаходимо детальний розгляд виборчих кампаній до Галицького крайового сейму, Державної ради, окреслено діяльність С. Качали як члена течії народовців, висвітлено його спроби пошуків порозуміння із польськими депутатами.

Варто виокремити праці істориків з української діаспори, які, у своїх дослідженнях підкреслювали певні заслуги окремих діячів на основі аналізу їх діяльності. Заслугує на увагу робота І. Сохоцького, який висвітлив внесок греко-католицького духовенства в українському національному відродженні [20]. Відомості про пароха із Шельпак знаходимо у збірнику статей, матеріалів і споминів у двох томах про Збаражчину написаних представниками діаспори, вихідцями із Тернопільщини, виданий Науковим товариством імені Шевченка у Нью-Йорку, який містить статті біографічного змісту про С. Качалу [21, с. 441]. Однією із найбільш вагомих є зокрема стаття С. Горака “Розправа про польсько-українські взаємини”, яка являє собою короткий аналіз історичної частини монографії С. Качали “*Polityka Polaków względem Rusi*” [22, с. 343–363].

Із проголошенням незалежності України, зняттям ідеологічних обмежень, відкриттям доступу до архівних першоджерел дослідники отримали змогу для ґрунтовного дослідження даної проблематики. Одним із перших звернув увагу на діяльність С. Качали М. Мудрий, який у своїх публікаціях “Виборчі кампанії до Галицького сейму: суспільство, політика та міжнаціональні взаємини (60–70-ті рр. ХІХ ст.)” [23 с. 35–42], “Національно-політичні орієнтації в українському суспільстві Галичини австрійського періоду у висвітленні сучасної історіографії” [24 с. 465–500], “Польські ліберал-демократи та українське питання в Галичині у 80-х рр. ХІХ ст.” [25, с. 99–109], “Спроби українсько-польського порозуміння в Галичині (60–70-і роки ХІХ ст.)” [26, с. 58–117] та

“Степан Качала в австрійському парламенті” [27, с. 63–67] характеризував політичну діяльність галицького пароха як депутата Галицького крайового сейму, Державної ради, як одного із провідних діячів національного відродження у Галичині у другій половині XIX ст.

В контексті розгляду діяльності народовців постать С. Качали як ініціатора створення товариства “Просвіта” розглядав О. Середа у статті . “Громади ранніх народовців у Східній Галичині (60-і роки XIX століття)” [28, с. 378–391] та “Ідеї “органічного розвою” на сторінках часопису “Русь” (1867)” [29, с. 64–76].

Роль греко-католицького духовенства як одного із основних чинників у формуванні свідомості українського населення в Галичині, зокрема, взаємовідносини С. Качали та М. Драгоманова охарактеризував Д.- П. Хімка у праці “Зародження польської соціал-демократії та українського радикалізму в Галичині (1860–1890)” [30]. Окремі аспекти діяльності С. Качали знаходимо у працях О. Сухого [31; 32]. Зокрема, у контексті пошуків порозуміння між народовцями і русофілами, проведення виборчих кампаній.

У публікаціях О. Аркуші [33, с. 231–268; 34, с. 68–91], Я. Грицака [35, с. 83; 36; 37, с. 169], К. Кондратюка [38, с. 23–31] висвітлюється діяльність народовців та русофілів у парламентських структурах Австро-Угорської імперії, що дає змогу охарактеризувати чинники, які впливали на політичні погляди С. Качали. Діяльність С. Качали як посла Галицького крайового сейму частково висвітлив Т. Батенко у статті “Українські послы у першому періоді Галицького сейму (1861–1866 рр.)” [39, с. 58–69] та “До історії формувань виборчої системи в Галичині та виборчих змагань галицьких українців 2-ї половини XIX ст.. спроба аналізу” [40, с. 35–39].

Більш розширено політична діяльність С. Качали представлена у працях І. Чорновола “Українська фракція Галицького крайового сейму. 1861–1901. Нарис з історії українського парламентаризму” [44] та “199 депутатів Галицького сейму” [41]. Важливими є також його публікації “Галицькі війни за історію. Олександр Барвінський і “Руська історична бібліотека” [42] та “З історії українського парламентаризму: проблема української гімназії у Перемишлі на форумі Галицького сейму (1884–1895)” [43, с. 120–143], у яких аналізується громадсько-політична діяльність представників народовецької течії українського національного руху у контексті розвитку освіти, зокрема, окреслено співпрацю С. Качали з О. Барвінським щодо українського перекладу та видавництва його монографії.

Окремо серед праць, які окреслюють місце С. Качали у парламентських структурах Австро-Угорщини слід відзначити публікації Л. Ілина “Виборча кампанія до Галицького крайового сейму в 1870 р.: перебіг і результати” [45, с. 343–354], Б. Янишина “Іван Франко та галицькі народовці у 1880-их рр. XIX ст.” [46, с. 107] “Політичне товариство “Народна рада”: організаційні заходи та політична програма (1885–1888 рр.)” [48, с. 214–225], “Народовці на рубежі 70–80-х рр. XIX ст.: творення нової моделі політичної культури” [47, с. 86–100]. Неможливо оминати увагою роботу М. Алексієвця та І. Зуляка “Діяльність “Просвіти” у національно-культурному відродженні українського народу Східної Галичини (1868–1914 рр.)” [49], у якій розкрито роль і внесок С. Качали у створенні та розвитку культурно-просвітницького товариства

Не менш вагомою є праця М. Алексієвця та В. Савенка “Роль Наукового товариства ім. Т. Шевченка в українському національному відродженні (друга половина XIX – початок XX ст.)” [50], у якій висвітлено діяльність С. Качали як члена-засновника товариства у 1873 р.

Внесок С. Качали у створення товариства “Галицько-руська матиця” характеризують праці О. Седляра [51, с. 668–692; 52, с. 61–77]. Варто відзначити публікації В. Пашука, у яких автор критично аналізує діяльність С. Качали як

одного із засновників товариства “Просвіта” через призму його публікацій у часописах “Слово”, “Правда”, “Основа” [53, с. 345–380; 54, с. 358–373]. Велике значення для утвердження наукового підходу до вивчення постаті С. Качали і його місця у суспільно-політичному житті Галичини мають праці І. Куцого. У його дослідженнях знаходимо інформацію щодо діяльності С. Качали як політика, про наукові зацікавлення галицького пароха. Автор один із перших за часів незалежності України, аналізує історичну концепцію у працях С. Качали “Polityka polakow wzgledem Rusi” та “Коротка історія Русі” [55, с. 57–63; 56, с. 32–46; 57, с. 72–78].

Характеризуючи процес становлення освіченої верстви населення у Галичині за часів Австро-Угорської імперії в контексті творення організацій просвітницького характеру окреслює особу С. Качали С. Пахолків у монографії “Українська інтелігенція у Габсбурзькій Галичині: освічена верства й емансипація нації” [58].

У 2000 р. опублікована монографія Є. Дороша “Степан Качала” [60]. У цій праці автор описав основні віхи життя та діяльності політика. Велику увагу відведено умовам, у яких формувалися погляди С. Качали на початку XIX ст., зокрема, діяльність “Руської трійці”, поширення у Східній Галичині творів Т. Шевченка, відродження національного руху. У роботі Є. Дороша С. Качала характеризується як один із очільників цього руху. Автор у контексті висвітлення громадської діяльності С. Качали дещо поверхово аналізує роботу діяча у Галицькому крайовому сеймі, також він оминув увагою період перебування С. Качалою депутатом у австрійському парламенті. У праці Є. Дорош також дав коротку біографічну довідку членів родини С. Качали, більш детально зупинившись на діяльності його брата Андрія. Автор у своїй монографії також помістив короткий переклад праці С. Качали “Polityka Polaków względem Rusi”.

У 2010 р. Є. Дорошем та праправнуком С. Качали В. Слюзарем була опублікована праця “Родина Качалів в історії Галичини” [59]. Ця монографія поряд із матеріалами із попереднього видання про життя та діяльність С. Качали, охоплює найважливіші віхи з життя його родини, дітей, внуків та правнуків. Водночас більша увага відведена політичній діяльності С. Качали у Галицькому крайовому сеймі протягом 1861–1888 рр. Коротко висвітлено парламентську діяльність С. Качали у Державній раді. У цьому ж контексті постать С. Качали характеризується у статті С. Гелея “Рогатинщина в контексті українського відродження в Галичині” [61, с. 145–149], Р. Ковалюка “Степан Качала – історик, публіцист, громадсько-політичний діяч” [62, с. 183–186], у яких фрагментарно висвітлена основні етапи біографії українського діяча.

Цінними для вивчення наукової діяльності С. Качали є також праці Т. Чухліба “Український відгомін битви європейської коаліції з османами під Віднем” [63, с. 197–215], “Чи вирішена проблема участі українських козаків у битві під Віднем 1683 року?” [64] у яких автор окреслює внесок С. Качали у дослідженні ролі участі козаків у Віденській битві 1683 р., характеризується його розвідка “Похід Собеського під Відень року 1683”.

Певним внеском у вивчення С. Качали як громадсько-політичного діяча, науковця є праці автора цієї статті [65–70].

Історіографічний аналіз засвідчує, що спеціальних робіт, які б комплексно відображали діяльність С. Качали, розкривали його здобутки, висвітлювали участь у національно-культурних процесах немає.

На сучасному етапі постать галицького діяча викликає зацікавлення дослідників, проте вивчення вітчизняною історичною наукою питання ролі й значення С. Качали у громадсько-політичному і науковому житті України в

другій половині XIX ст. є епізодичним. Недостатнє вивчення проблеми та її наукова актуальність потребують подальшого предметного дослідження.

Список використаних джерел

1. *Наумович І. О.* Стефан Качала / І. Наумович // Наука. Письмо для народа. – 1881. – № 10. – С. 307–320.
2. *Lewicki A.* Czy to odpowiedź stronnictwa, czy interwencja osobista? / A. Lewicki // Przegląd Polski. – 1886. – Т. 81. – З. 241. – С. 125–140.
3. *Смерть* и похороны пок. о. Стефана Качалы // Батьковщина. – 1888. – Ч. 46. – С. 282–283.
4. *Смерть* о. Стефана Качали // Діло. – 1888. – Ч. 245. – С. 2.
5. *Стефан* Качала // Діло. – 1888. – Ч. 276. – 2 с.
6. *Стефан* Качала. (Некролог) // Киевская старина. – 1889. – Т. XXIV. – С. 458–512.
7. *Калитовский О.* Стефан Качала / О. Калитовский // Зоря. – 1894. – Ч. 24. – С. 129–142, 148–150, 168–169, 199–202, 222–224.
8. *Барвінський О.* Спомини з мого життя / О. Барвінський. – К.: Смолоскип, 2004. – 528 с.
9. *Левицький К.* Історія політичної думки галицьких українців 1848–1914. На підставі споминів / К. Левицький. – Львів, 1926. – 737 с.
10. *Левицький К.* Українські політики. Сильвети наших давніх послів і політичних діячів / Кость Левицький. – Львів, 1936. – С. 33–35.
11. *Драгоманов М.* Австро-руські спомини (1867–1877) / М. Драгоманов. – К., 1970. – Т. 2. – С. 28–35.
12. *Драгоманов М.* Літературно-публіцистичні праці. У двох томах / Редкол.: О. Дей (відп. ред.) та ін. – Київ, 1970. – Т. 1. – 531 с.
13. *Студинський К.* Львівська духовна семінарія в часах Маркіяна Шашкевича (1829–1843) / К. Студинський. – Львів, 1916. – С. 22, 136.
14. *Студинський К.* Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові, 1873–1928 рр. / К. Студинський // Записки Наукового товариства імені Шевченка. – Т. 150. – Львів, 1929. – С. 9–18.
15. *Студинський К.* Зв'язки Олександра Кониського з Галичиною в рр. 1862–1866 / К. Студинський // Записки Наукового товариства імені Шевченка. – Т. 150. – Львів, 1929. – С. 271–388.
16. *Студинський К.* Кара за участь у святі чеського театру 1868 р. / К. Студинський // Наша культура. – Варшава, 1935. – Кн. 2. – С. 98–106.
17. *Дорошенко Д.* Огляд української історіографії. Державна школа: Історія. Політологія. Право / Д. Дорошенко. – К.: Українознавство, 1996. – 257 с.
18. *Перський С.* Популярна історія Товариства “Просвіта” / С. Перський. – Львів, 1932. – 268 с.
19. *Трусевич С.* Суспільно-політичний рух у Східній Галичині в 50–70-х роках XIX ст. / С. Трусевич. – К.: Наукова думка, 1978. – 166 с.
20. *Сохоцький І.* Що дали греко-католицька церква й духовенство українському народові / І. Сохоцький. – Філадельфія, 1951. – 104 с.
21. *Збаражчина:* збірник статей, матеріалів і споминів. – Нью-Йорк: 1980 р. – Т. 1. – С. 441.
22. *Качала С.* Розправа про польсько-українські взаємини / С. Качала // Збаражчина: збірник статей, матеріалів і споминів. – Нью-Йорк: 1980. – Т. 1. – С. 343 – 363.
23. *Мудрий М.* Виборчі кампанії до Галицького сейму: суспільство, політика та міжнаціональні взаємини (60–70-ті рр. XIX ст.) / М. Мудрий // Республіканець. – 1995. – № 1–2. – С. 35–42.
24. *Мудрий М.* Національно-політичні орієнтації в українському суспільстві Галичини австрійського періоду у висвітленні сучасної історіографії / М. Мудрий // Вісник Львівського університету. Серія історична. – Випуск 37. – Част. 1. – Львів, 2002. – С. 465–500.
25. *Мудрий М.* Польські ліберал-демократи та українське питання в Галичині у 80-х рр. XIX ст. / М. Мудрий // Вісник Львівського університету. Серія історична / Львівський державний університет імені Івана Франка. Львів, 1997. – Вип. 32. – С. 99–109.
26. *Мудрий М.* Спроби українсько-польського порозуміння в Галичині (60–70-і роки XIX ст.) / М. Мудрий // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. – Львів, 1997. – Вип. 3–4. – С. 58–117.
27. *Мудрий М.* Степан Качала в австрійському парламенті. 1873 – 1879 рр. / М. Мудрий // Наукові записки історичного факультету Львівського державного університету ім. І. Франка. – Львів, 1997. – Вип. 1. – С. 63–67.
28. *Середа О.* Громади ранніх народівців у Східній Галичині (60-і роки XIX століття) / О. Середа // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність: на пошану Ф. Стебля. – Вип. 9. – Львів, 2001. – С. 378–391.
29. *Середа О.* Ідеї “органічного розвою” на сторінках часопису “Русь” (1867) / О. Середа // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність, 2010. – № 19. – С. 64–76.
30. *Химка Д.-П.* Зародження польської соціал-демократії та українського радикалізму в Галичині (1860–1890) / Д.-П. Химка. – К, 2002. – 310 с.
31. *Сухий О.* Від русофільства до москвофільства: російський чинник у громадській думці та суспільно-політичному житті галицьких українців у XIX столітті / О. Сухий. – Львів, 2003. – 496 с.
32. *Сухий О.* Національна ідея в програмах та діяльності українських політичних партій Галичини (кінець XIX – початок XX ст.) / О. Сухий. – Л., 1998. – 132 с.
33. *Аркуша О.* Русофільство в Галичині в середині XIX – на початку XX ст.: генеза, етапи розвитку, світогляд / О. Аркуша, М. Мудрий // Вісник Львівського університету. Серія історична. – Випуск 34. – Львів, 1999. – С. 231–268.
34. *Аркуша О.* Парламентська традиція галицьких українців

у другій половині XIX – на початку XX ст. / О. Аркуша // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. – Львів, 2000. – №. 6. – С. 68–91. 35. *Грицак Я.* Між семітизмом й антисемітизмом: Іван Франко та єврейське питання / Я. Грицак // Дрогобицький краєзнавчий збірник. Збірник наукових праць. – 2005. – Вип. IX. – С. 83. 36. *Грицак Я.* Нарис історії України: формування модерної української нації XIX–XX ст. / Я. Грицак. – К., 1996. – 360 с. 37. *Грицак Я.* Пророк у своїй Вітчизні: Франко та його спільнота (1856–1886) / Я. Грицак. – К., 2006. – С. 169. 38. *Кондратюк С.* Розвиток доктрини українського парламентаризму в Галичині у складі Австро-Угорщини / С. Кондратюк // Вісник Львівського університету. Серія юридична. – Львів, 2008. – Вип. 2. – С. 23–31. 39. *Батенко Т.* До історії формування виборчої системи в Галичині та виборчих змагань галицьких українців 2-ої половини XIX ст. Спроба аналізу / Т. Батенко // Республіканець – 1994. – №3–9. – С. 35–39. 40. *Батенко Т.* Українські послы у першому періоді Галицького сейму (1861–1866) / Т. Батенко // Академія. Гуманітарний альманах. – Київ, 1995. – С. 58–69. 41. *Чорновол І.* 199 депутатів Галицького сейму / І. Чорновол. – Львів, 2010. – 228 с. 42. *Чорновол І.* Галицькі війни за історію [Електронний ресурс] / І. Чорновол. – Режим доступу до статті: <http://zbruc.eu/node/5444> 43. *Чорновол І.* З історії українського парламентаризму: проблема української гімназії в Перемишлі на форумі Галицького сейму (1884–1895) / І. Чорновол // Молода нація. – Київ, 2001. – №2. – С. 120–143. 44. *Чорновол І.* Українська фракція Галицького крайового сейму 1861–1901. Нарис з історії українського парламентаризму / І. Чорновол. – Львів, 2002. – 288 с. 45. *Лин Л. М.* Виборча кампанія до Галицького Крайового сейму в 1870 р.: перебіг і результати / Л. Лин // Галичина: Науковий і культурно-просвітний краєзнавчий часопис. – Івано-Франківськ, 2006–2007. – № 2–13. – С. 343–354. 46. *Янишин Б.* Іван Франко та галицькі народовці у 1880-их рр. XIX ст. / Б. Янишин // Дрогобицький краєзнавчий збірник. Збірник наукових праць. – 2005. – Вип. IX. – С. 107. 47. *Янишин Б.* Народовці на рубежі 70–80-их років XIX ст.: творення нової моделі політичної культури / Б. Янишин // Український історичний журнал. – 2001. – № 6. – С. 86–100. 48. *Янишин Б.* Політичне товариство “Народна рада”: організаційні заходи та політична програма (1885–1888 рр.) / Б. М. Янишин // Пробл. історії України XIX. – початку XX ст. – 2003. – Вип. 6. – С. 214–225. 49. *Алексієвець М.* Діяльність “Просвіти” у національно-культурному відродженні українського народу Східної Галичини (1868 – 1914 рр.) / М. Алексієвець, І. Зуляк. – Тернопіль, 1999. – 184 с. 50. *Алексієвець М.* Роль Наукового товариства ім. Т. Шевченка в українському національному відродженні (друга половина XIX – початок XX ст.) / М. Алексієвець, В. Савенко. – Тернопіль, 1999. – 188 с. 51. *Седляр О.* “Галицько-руська матиця”: завдання, організація, члени товариства (1848–1870 рр.) / О. Седляр // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність: 36. наук. пр. – Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип’якевича НАН України, 2012. – Вип. 21. – С. 668–692. 52. *Седляр О.* Серіальні видання “Галицько-руської матиці”: проекти та їх реалізація. (1848–1874 рр.) / О. Седляр // Вісник Львівського університету: Сер.: Книгознавство, бібліотекознавство та інформаційні технології. – 2011. – Вип. 6. – С. 61–77. 53. *Пашук В.* Просвітницькі ідеї о. Степана Качали / В. Пашук // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність, 2010. – №19. – С. 345–380. 54. *Пашук В.* Просвітницькі ідеї галицьких народовців та о. Степана Качали: порівняльний аналіз / В. Пашук // Галичина: науковий і культурно-просвітницький краєзнавчий часопис. (До 60-річчя професора Миколи Кугутяка). – Івано-Франківськ, 2012. – № 20–21. – С. 358–373. 55. *Куций І.* Степан Качала у контексті українського історіографічного процесу / І. Куций // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Історія. – Тернопіль, 2008. – Вип. 2. – Ч. 2. – С. 57–63. 56. *Українофільська течія галицької історіографії XIX ст.: концептуалізація історично-цивілізаційної ідентичності* / І. Куций // Історіографічні дослідження в Україні: 36. наук. пр. – 2008. – Вип. 18. – С. 32–46. 57. *Куций, І.* Теорія “історичної похибки” Польщі в історико-публіцистичній спадщині С. Качали / І. Куций // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Історія. – Вип. 13. – Тернопіль, 2001. – С. 72–78. 58. *Пахолків С.* Українська інтелігенція у Габсбурзькій Галичині: освічена верства й емансипація нації Львів / С. Пахолків. – Львів, 2014. – 610 с. 59. *Дорош Є.* Качалів в історії Галичини / Є. Дорош, В. Слюзар. – Т.: Підручники і посібники, 2010. – 160 с. 60. *Дорош Є.* Степан Качала / Є. Дорош. – Тернопіль, 2000. – 72 с. 61. *Гелей С.* “Просвіта” і кооперативний рух у Галичині (друга половина XIX – початок XX ст.) / С. Гелей, Р. Пастушенко // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. – Вип. 19. – Львів, 2010. – С. 145–149. 62. *Ковалюк Р.* Степан Качала – історик, публіцист, громадсько-політичний діяч / Р. Ковалюк // Рогатинська земля: історія і сучасність: Матеріали І-ї наук. конф., Рогатин, 24–25 берез. 1995 р. – Львів-Рогатин, 1995. – С. 183–186.

63. Чухліб Т. Український відгомін битви європейської коаліції з османами під Віднем 1683 р. / Т. Чухліб // Україна в Центрально-Східній Європі: Зб. наук. пр. – Київ, 2007. – Вип. 7. – С. 197–215. 64. Чухліб Т. Чи вирішена проблема участі українських козаків у битві під Віднем 1683 року? / Т. Чухліб // Українська козацька держава: витоки та шляхи історичного розвитку. – Черкаси, 1997. – Вип. 6. – С. 78–84. 65. Вівчарик П. “Гнилицька справа” за матеріалами галицьких періодичних видань / П. Вівчарик // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Серія: історія. – Тернопіль, 2014. – Вип. 2. – Ч. 3. – С. 251–254. 66. Вівчарик П. Меценатська діяльність отця Степана Качали у другій половині XIX ст. / П. Вівчарик // Сучасні тенденції розвитку освіти і науки в інтердисциплінарному контексті. Матеріали II-ї міжнародної науково-практичної конференції. – Дрогобич, 2016. – С. 31–32. 67. Вівчарик П. Політичні ідеї Степана Качали (за матеріалами часопису “Діло” 1880–1881 рр.) / П. Вівчарик // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Серія: історія. – Тернопіль, 2014. – Вип. 1. – Ч. 2. – С. 68–73. 68. Вівчарик П. Постать Степана Качали в історії Української греко-католицької церкви (1815–1888) / П. Вівчарик // Історія релігій в Україні. Науковий збірник світлій пам’яті професора Ярослава Дашкевича 1926–2010. – Львів, 2016. – Частина I. – С. 303–311. 69. Вівчарик П. Публіцистична спадщина Степана Качали / П. Вівчарик // Międzynarodowa konferencja naukowa wymiany osiągnięć naukowych. Zbiór raportów naukowych. – Poznan, 2014. – S. 10–17. 70. Вівчарик П. Роль і місце Степана Качали у заснуванні та діяльності товариства “Просвіта” / П. Вівчарик // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Серія: історія. – Тернопіль, 2013. – Вип. 1. – Ч. 2. – С. 85–88. 71. Grodziski S. Sejm Krajowy galicyjski 1861–1914. – Cz. 1 / Stanisław Grodziski. – Warszawa: Wydawnictwo Sejmowe, 1993. – 216 s. 72. Grodziski S. Sejm Krajowy galicyjski 1861–1914. – Cz. 2. Zródła / Stanisław Grodziski. – Warszawa: Wydawnictwo Sejmowe, 1993. – 557 s. 73. Binder H. Galizien in Wien. Parteien, Wahlen, Fraktionen und Abgeordnete im Übergang zur Massenpolitik / H. Binder. – Wien, 2005. – 741 s. 74. Zdrada J. Wybory do Galicyjskiego Sejmu Krajowego w 1867 roku / J. Zdrada // Rocznik Biblioteki Polskiej Akademii Nauk. – Rok IX. – Kraków, 1963. – S. 39–96. 75. Moklak J. Ukraińskie tradycje parlamentarne XIX–XXI wieku / J. Moklak. – Kraków, 2006. – 259 s. 76. Hofeneder P. Übersetzungsprozesse in der Habsburgermonarchie: Galizien im Spannungsfeld von Sprachen, Varietäten und Schriftsystemen / P. Hofeneder // Deutsch und die Umgangssprachen der Habsburgermonarchie Herausgegeben von Ewa Cwanek-Florek und Irmgard Nöbauer (Sonderdruck). – Wien, 2014. – Band 11. – S. 194–204.

Петр Вивчарик

ИСТОРИОГРАФИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКОЙ И ПУБЛИЦИСТИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СТЕПАНА КАЧАЛЫ

В статье дается историографический обзор трудов, посвященных общественно-политической и публицистической деятельности Степана Качалы.

Ключевые слова: историография, Степан Качала, священник, исследование, общественно-политическая, публицистическая деятельность.

Petro Vivcharyk

HISTORIOGRAPHICAL ANALYSIS SOCIAL, POLITICAL AND PUBLICISTIC ACTIVITIES OF STEPAN KACHALA

The article analysis the historiographical review of works devoted to social, political and publicistic activities of Stepan Kachala.

Key words: historiography, Stepan Kachala, priest, research, social and political activity, publicistic activity.